

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		SZEGEDI TÖRVÉNYSZÉK	
Ügyszám:	IV/658-7/2014 IV/115-2/2017	1	
Erkezett: 2017 FEBR 24.		Érk.:	2016 DEC 22.
Az Alkotmánybíróság részére a Szegedi Járásbíróság útján	Kezelőiroda:	Példány: 1	Mell.: 2 db
6701 Szeged, Széchenyi tér 4.		Az ügyirat száma: 2.Bpkf.1136/2016/4	
Pf.: 424	Melléklet: 6 db		

Igen Tisztelt Alkotmánybíróság!

Bóta Béla [redacted] szám alatti lakos), a továbbiakban: **Indítványozó**, a mellékelt csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. tv. 27., illetve 30. §-a alapján, a sérelmezett bírói határozat kézbesítésétől (2016. november 25.) számított hatvan napon belül, a Be. 429/A. §-a alapján az ügyben első fokon, 12.B.1275/2015. ügyszám alatt eljáró Szegedi Járásbíróság útján

a l k o t m á n y j o g i p a n a s s z a l

Érk.:	2016 DEC 29
Példány:	1
Mell.:	2
Az ügyirat száma: 2.Bpkf.1136/2016/4	

fordulok az Igen Tisztelt Alkotmánybírósághoz, tekintettel arra, hogy a Szegedi Törvényszék **2.Bpkf.1136/2016/4. számú határozata** az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja szerinti, olyan **alaptörvény-ellenes bírói döntés**, amely az Indítványozó **Alaptörvény XXVIII. cikk (1), illetve (7) bekezdéseiben biztosított, tisztességes bírósági eljáráshoz, illetve jogorvoslathoz fűződő alapvető jogait sérti**, s amely döntéssel szemben jogorvoslati lehetőség nincs biztosítva számára.

A fentiekre tekintettel Tisztelettel kérjük, hogy az Igen Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy **Magyarország Alaptörvényének 24. cikk (3) bekezdés b) pontja alapján semmisítse meg a jelen panasszal támadott bírói döntést!**

Tisztelettel – ez úton – kérjük továbbá a Tisztelt Szegedi Járásbíróságot, mint első fokon eljáró bíróságot, hogy a **Be. 429/B. § (2) bekezdése alapján, függessze fel, szakítsa félbe** a sérelmezett határozat szerinti elkobzást és az elsőfokú bíróság nem jogerős 12.Beü.1275/15. számú végzése szerinti eljárva az elkobozott madarak kiadásáról rendelkezzen és értesítse az Alkotmánybíróságot!

Tisztelettel kérjük az Igen Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy – amennyiben az első fokon eljáró Szegedi Járásbíróság kérésünknek megfelelően, saját hatáskörben nem szakítaná félbe az elkobzás végrehajtását –, hogy a **Be. 429/C. §-ában foglaltaknak megfelelően hívja fel az elkobzás felfüggesztésére, félbeszakítására!**

INDOKOLÁS

Az **Indítványozó magánszemélyek megbízásából hozott be külföldről védett, nagy értékű madarakat**. A behozott két madár pár értéke mintegy **15.000.000,-Ft!** Az Indítványozó a behozott madarakat átadta a megbízónak azzal, hogy azok bejelentése az új tulajdonos: a

megbízó kötelezettsége. Az illetékes hatóság (Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség) 2014. április 28. napján problémásnak találta a behozott madarak CITES igazolásán feltüntetett adatokat. Tekintettel arra, hogy ezeknek a madarak kereskedelme csak speciális feltételek megléte esetén lehetséges, **felmerült annak gyanúja, hogy a madarak behozatala, illetve birtoklása jogellenes lehet.** A madarak eredetéről, a tényt, hogy az egyedek tenyészetből származtak, az eladók személyét, a vételárat, a szállítási útvonalat, tehát minden lényeges adatot egyértelműen rögzített a szállítást kísérő dokumentáció, a probléma mindössze abból adódott, hogy a CITES igazoláson a szerződő felek valódi akaratának megfelelő **19/2-es rubrika helyett a 19/3-as rubrikába került az „x” jel.** (A kereskedelmi tilalom alóli felmentés helyett a tartási hely megváltoztatásának engedélyezése lett „beikszelve”.)

A Rendőrkapitányság Szeged Vizsgálati Osztály, mint nyomozóhatóság a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. tv. 242. § (1) bek. c) pontjába ütköző és aszerint minősülő **természetkárosítás büntettének megalapozott gyanúja** miatt folytatott nyomozást az Indítványozóval szemben. (Sajátos módon a madarak birtoklását az Indítványozónál és nem az új tulajdonosoknál látta jogellenesnek.)

A nyomozást a hatóság **2015. május 08. napján megszüntette** 06010/2849-122/2014. bü. számú határozatával. A nyomozás adatai alapján **nem volt megállapítható a bűncselekmény elkövetése** és az eljárás folytatásától sem volt várható eredmény (Be. 190. § (1) bekezdés b) pont). A nyomozóhatóság – nagyon helyesen – megállapította a felderített tényállás alapján, hogy az Indítványozó szándéka a természetkárosításra nem terjedt ki.

A madarakat 2014. május 23-án **lefoglalták** és elhelyezték a Szegedi Vadasparkban, ahelyett, hogy a jogos tulajdonosnak (az Indítványozónak, illetve megbízójának) kiadták volna.

Az Indítványozó a nyomozást megszüntető határozat elleni panaszában a madarak **lefoglalásának megszüntetése iránt indítványt** terjesztett elő, amely panaszt 2015. június 3-án a Szegedi Járási Ügyészség 1.B.4437/2014/10-I. v.sz. Számú határozatával **elutasította**, egyben az ügy iratait elbírálás végett továbbította a Szegedi Járásbíróságra, azzal, hogy az Indítványozó kérte a panaszban a lefoglalás megszüntetését, illetve **arra hivatkozással, hogy a Szegedi Járási Ügyészség már 2015. május 13. napján indítványozta a madarak elkobzását.** (Sajátos módon ebből az egész eljárásból a madarak tulajdonosa, az akinek az Indítványozó átadta a madarakat kimaradt. Az új tulajdonos még csak „egyéb érdekeltként” sem vett részt az eljárásban, pusztán tanúként hallgatták meg.)

A Szegedi Járási Ügyészség 2015. június 4-én kelt, 1.B.4437/2014/9.-I.v.sz. szám alatt – hivatkozással a Be. 555. § (2) bekezdés a) pontja és a 569. § (1) bekezdésére – indítványozta a Szegedi Járásbíróság előtt, hogy a Btk. 72. § (1) bekezdés d) pontjában írt okból kobozza el a madarakat. (Ez az adat ellentmond annak, hogy az ügyész korábban azt állította, hogy az elkobzás iránti indítványt már 2015. május 13-án megtették.) Az ügyészség **indítványát azzal indokolta**, hogy a madarak behozatalához szükséges **CITES engedélyen lévő rubrikák (megítélésük szerint) helytelen kitöltése** miatt a kereskedelmi célú szállítás, illetve a

tulajdonátírás akkor is **jogellenessé teszi a madarak birtoklását**, ha egyébként bűncselekmény ezzel összefüggésben nem történt. (Vitatta továbbá, hogy a CITES igazolás kitöltésének esetleges hibái utóbb orvosolhatóak lennének. Nem vett tudomást arról, hogy a madarak eredete tisztázott volt, így abban az esetben, ha a hibás CITES igazolások miatt esetleg érvénytelen lenne a madarak adásvételi szerződése, akkor az érvénytelen szerződés egyenes jogkövetkezményeként az eredeti állapot helyreállítása lenne méltányos, illetve jogszerű, azzal, hogy a madarak visszakerülnek az eredeti eladóhoz, a vételár pedig a vevőhöz.)

Az ügyészi indítványra a **Szegedi Járásbíróság** 2015. június 4. napján hozott 12.Beü.1004/2015/2. sz. végzésében **elrendelte a madarak elkobzását**, amely végzés ellen az (addigra már „egyéb érdekelt” eljárásjogi pozícióba került) Indítványozó megkapta annak lehetőségét, hogy a végzés kézhezvételétől számított 8 napon belül **kérje tárgyalás tartását**. Az Indítványozó élt ezzel a jogával.

A **Szegedi Járásbíróság** **kitűzte a tárgyalást**. Ebben a 12.Beü.1275/2015. szám alatt folyó sajátos eljárásban **sem bűncselekmény, sem vád, sem terhelt nem volt, csupán az Indítványozó, mint „egyéb érdekelt”, akitől az általa behozott madarakat elkobozták** és az ügyész, aki a madarak elkobzása mellett igyekezett érvelni azzal, hogy bár az Indítványozó nem követett el semmilyen bűncselekményt, de a madarakat kísérő CITES igazolások technikai problémái miatt – szerinte – jogellenes birtoklás miatt helye van az elkobzásnak. Az ügyész a per tárgyalásain is következetesen azt az álláspontot képviselte, hogy – szerinte – nincs mód a CITES Igazoláson tévesen bejelölt rubrika hibájának utólagos orvoslására, illetve nem lehetséges az esetlegesen érvénytelen szerződés miatti eredeti állapot helyreállítása sem (a madarakat nem lehet az eredeti tulajdonosnak visszaadni a már kifizetett vételár fejében), csupán az a megoldás lehetséges, hogy a behozott madarakat a Szegedi Vadaspark elkobzás címén megkapja, a vevő pedig elesik a madarak tetemes vételárától (esetleg jogában áll kártérítést kérni az Indítványozótól).

Ilyen előzmények után a **Szegedi Járásbíróság** a **2016. május hó 30. napján kelt, 15. sorszámú végzésében az elkobzásra irányuló ügyészi indítványt ELUTASÍTOTTA és a madarak kiadását rendelte el a vevők (az Indítványozó megbízói) részére**. Az elsőfokú bíróság döntését érdemben arra alapozta, hogy az elkobzás **anyagi jogi előfeltétele, hogy a cselekmény bűncselekmény legyen**, jelen esetben azonban ez a feltétel nem áll meg. Emellett kiemelte az elsőfokú bíróság, hogy a rendkívül **onyolult jogi helyzet** értékelése olyan komoly felkészültséget igényelt volna az Indítványozótól, ami **nem volt tőle elvárható**. (Azon a tényen túl, hogy a védett állat jogszerű kereskedelme és szállítása elengedhetetlen előfeltétele a CITES igazolás megléte, ismerni kell a szállítási útvonalba eső több EU tagállam vonatkozó belső jogát is.) Kiemelte az elsőfokú bíróság **a felek jóhiszemű eljárását is, büntethetőséget kizáró okként** értékelte az Indítványozó (és megbízói) **tévedését a cselekmény társadalomra való veszélyességét illetően** (azt, hogy ha az egyébként érvényes CITES igazolás 19/2-es, illetve 19/3-as rubrikáját tévesen „ikszelik be”, akkor ezt a hatóságok olyan utóbb orvosolhatatlan hibának tekinthetik, aminek a vége elkobzás lehet.)

Az Indítványozóra kedvező **elsőfokú határozat ugyanakkor NEM TÉRT KI arra, hogy a** kifogásolt CITES igazoláson egyébként a **20-as rubrika** nincs kitöltve, ami azt jelenti, **hogy NEM kizárólag a madarak tulajdonosa jogosult rendelkezni a tartózkodási hely megváltoztatásáról.** Ez a tény ugyanis azt igazolja, hogy ilyen formában az Indítványozónak jogában állt a madarakat birtokolni, szállítani (amit visszaigazol az a tény is, hogy az Európai Unió területén történő szállítás során egyetlen hatósági ellenőrzés sem találta aggályosnak azt, hogy az Indítványozó a madarakat az adott kísérő dokumentumokkal szállította). Ennek a ténynek azért van jelentősége, mert **alapjában kérdőjelezi meg azt, hogy egyáltalán jogellenes volt-e a madarak birtoklása.** Tehát nemcsak az dőlt meg, hogy az Indítványozó bűncselekményt követett el, hanem az is megkérdőjeleződött, hogy bűncselekmény elkövetésétől függetlenül jogellenes-e a birtoklás.

NEM TÉRT KI az elsőfokú bíróság azokra az érvekre sem, amelyeket az Indítványozó az EU területén, több tagállam területén át szállított védett madarak **eltérő tagállami jogi szabályozása** kapcsán részletesen kifejtett. Az „A” mellékletben felsorolt, de fogságban nevelt példányok esetében (a perbeli madarak is ilyenek) a „B” mellékletben felsorolt fajok egyedeire alkalmazandó szabályokat kell alkalmazni (a Tanács 338/97/EK rendelet 7. cikk: „Eltérések” című fejezet 1. pont a) alpontja szerint). Eszerint **a tagállami hatáskörben szabályozott engedélyezési eljárás más Németországban, más Belgiumban és más Hollandiában.** Ennek figyelembe vételével **másként kell értelmezni a gyakorlatban az „egyszeri tulajdonátruházás korlátját”.** Merthogy ez igaz volt Németországban, de Belgiumban, illetve Hollandiában már nem. Ilyen módon **tévedés az egyszeri tulajdonátruházás jogának megsértését feltételezni.**

ARRA SEM TÉRT KI az elsőfokú bíróság, hogy a nemzetközi joggyakorlat és jogszabályok **lehetőséget adnak az elírás miatt problémás okiratok utólagos, visszamenőleges hatályú kiállítására.** Az Indítványozó hivatkozott a Bizottság 865/2006/EK rendelet 15. cikk (1), illetve (2) bekezdésére, ami kifejezetten arról rendelkezik, hogy van lehetőség az igazolások visszamenőleges orvoslására nem csak nyilvánvaló tévedés és adminisztratív okok, azaz elírás esetében, hanem abban az esetben is, hogy ha a hatóság a felekkel konzultálva meggyőződik arról, hogy a megtörtént szabálytalanságok nem tulajdoníthatóak az importőrnek és az adott példányok importja vagy re-exportja máskülönben összhangban van a rendelet rendelkezéseivel.

Értelemszerűen az elsőfokú bíróság **ANNAK ELEMZÉSÉBE SEM FOLYT BELE,** hogy a CITES igazolás problémája miatt esetlegesen **érvénytelen szerződés törvényes jogkövetkezménye** (bűncselekmény hiányában) nem az elkobzás ellene legyen, hanem az **eredeti állapot helyreállítása** (a madarak, illetve a pénz visszaszolgáltatása).

Az előző négy bekezdésben részletezett – egyébként fontos, perdöntő jelentőségű – kérdések **részletesebb vizsgálata, elemzése nélkül hozott döntést** az elsőfokú bíróság, mert úgy ítélte meg, hogy a „bűncselekmény törvényi tényállási elem hiányában” ezen további elemzésre **váró kérdések nélkül is eldönthető a jogvita.**

Az Indítványozó és jogi képviselője a végzést természetesen tudomásul vette, az ügyész pedig fellebbezést jelentett be megalapozatlanság okából, a 15. sorszámú végzés **HATÁLYON KÍVÜL HELYEZÉS ÉS ÚJ EJÁRÁS** lefolyatása érdekében.

Ezt követően az Indítványozó (az eljárás egykori terheltje) várta az **idéző végzést a per másodfokú tárgyalására**, esetlegesen az értesítést arról, hogy a másodfokú bíróság tárgyalás tartása nélkül, tanácsulésen kíván dönten az ügyben.

Mint **utóbb** (a jogerős határozat kézhezvételekor) kiderült: az ügyészség, a Csongrád Megyei Főügyészség útján átiratban, a **bejelentett ügyészi fellebbezést módosította**, a hatályon kívül helyezés és új eljárásra kötelezés **eredeti indítványán túl kérte a másodfokú bíróságot arra, hogy ÉRDEMBEN DÖNTVE a lefoglalt madarakat KOBOZZA EL.**

Sem az Indítványozó, sem jogi képviselője **semmilyen formában nem értesült** arról, hogy a bejelentett, **kizárólag** hatályon kívül helyezés és új eljárásra kötelezést célzó fellebbezést az **ügyészség módosította, lényeges tartalmi elemmel kibővítette**. Sem az Indítványozó, sem jogi képviselője nem értesült arról, hogy az **utóbb módosított, kiegészített ügyészi fellebbezésnek milyen indokai voltak**. Sem az Indítványozó, sem jogi képviselője nem értesült arról, hogy a másodfokú bíróság **tárgyalás helyett tanácsulésen kíván dönten az ügyben, nem állt módjukban sem tárgyalás tartását kérni, sem a módosított ügyészi fellebbezésre reagálni** (egyáltalán arról sem volt sejtésük sem, hogy mikor, milyen keretek között születik meg az ügyben a jogerős döntés).

Ilyen előzmények után a **másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék meghozta a jelen alkotmányjogi panasszal támadott 2.Bpkf.1136/2016/4. sz. végzését**, amelyben – helyt adva az ügyész **utóbb** (az Indítványozó és jogi képviselője számára „titokban”) kiterjesztett fellebbezési indítványának – **elkobozta a madarakat**. Mivel az Indítványozó és jogi képviselője **semmilyen formában nem értesült a másodfokú eljárás egyetlen lényeges eleméről sem** (mi az ügyészi fellebbezés tartalma, mikor lesz a másodfokú eljárás, tárgyalás vagy tanácsulés lesz), így lényegében a teljes másodfokú eljárás **az Indítványozó és jogi képviselője teljes kihagyásával, a „fejük fölött” történt, holott a madarak vételáraként kifizetett 15.000.000,- forint sorsa volt a tétje az eljárásnak**. A jelen alkotmányjogi panasz írásakor sem ismerjük, hogy mit tartalmazott az ügyészség kiterjesztett fellebbezése, milyen érveket sorakoztatott fel, amivel szemben vitatkozhattunk volna, ha lett volna arra alkalmunk (a történéseket csak a másodfokú határozat tömör indokolásából tudjuk körvonalalaiban rekonstruálni).

A jelen alkotmányjogi panasszal támadott másodfokú határozat **tévesnek minősítette az elsőfokú bíróság álláspontját** arról, hogy a büntetőeljárásban foganatosított elkobzás előfeltételének tekintette az elsőfokú bíróság magát a bűncselekményt. Ezen felül **a határozat ÉRDEMI INDOKOLÁSA NÉGY MONDAT.**

Az **első mondat** (2. oldal, 6. bekezdés, első mondat) tévesen arra hivatkozik, hogy a **CITES igazolás csak egy tranzakcióra vonatkozott**, ami Németországban már megvalósult. Nem

vesz tudomást arról, hogy az elsőfokú bíróság erre a kérdésre nem tért ki döntése indokaiban (csupán a tényállásnál rögzítette). Nem tér ki arra, hogy az egyszeri tranzakció jogi korlátja bonyolultabb jogi elemzést igényel tekintettel arra, hogy **a tagállamok belső jogi normái ezt eltérően szabályozzák**. Ezekre az érvekre – mint fentebb jeleztük – az elsőfokú bíróság azért nem tért ki, mert más alapon, ezen kérdések részletesebb elemzése nélkül döntött a kérdésben.

A második mondat (2. oldal, 6. bekezdés, második mondat) azt a téves következtetést vonja le az előző tévedésből, hogy az Indítványozó megrendelői **nem szerezhették meg és nem is birtokolhatták jogszerűen a madarakat**. Ha eltekintünk attól, hogy a következtetés kiindulópontja is téves, akkor sem állja meg a helyét a másodfokú bíróság érvelése, hiszen a CITES igazolás – mint fentebb kifejtettük a **20. rubrika** kapcsán – az Indítványozó számára **jogszerűvé tette a madarak birtoklását**, attól függetlenül is, hogy a 19/2., illetve 19/3. rubrikák kitöltése elírással tévesen történt meg. Ezekre az érvekre is igaz, hogy az elsőfokú bíróság azért nem tért ki ezekre határozatának indokolásában, mert más alapon, ezen kérdések részletesebb elemzése nélkül döntött a kérdésben.

A harmadik mondat (2. oldal, 7. bekezdés, első mondat) **csupán egy idézet a jogszabályból**, ami az elkobzás jogi szabályozásának a lényege (**valódi indokot nem is tartalmaz**).

A negyedik mondat (2. oldal, 7. bekezdés, második mondat) nem több, mint annak ismétlése, hogy a büntetőeljárásban foganatosított **elkobzásnak nem feltétele a bűncselekmény**, az csak *„kisegítő jellegű szabályként fogható fel”*. Emellett azt a jogpolitikai indokot is olvashatjuk a határozatban, hogy ez a jogintézmény *„a további jogellenes állapot megszüntetését hivatott biztosítani”*. Eszerint **a jogellenes állapot abban áll**, hogy a CITES igazolás egyik rubrikáját bizonyítottan elírással **tévesen „ikszelték be”**. A jogellenesség megítélésénél nincs jelentősége annak, hogy a madarak eredete ismert, a szerződő felek szerződéskötési akarata tisztázott, a vételár kifizetése megtörtént, a madarak átadása és leszállítása szerződésszerűen megtörtént. Ennek **a jogellenes állapotnak a megszüntetése** pedig abban áll, hogy Magyarországon **elkobozzuk a madarakat**, a tulajdon megszerzésére fordított mintegy 15.000.000,- forint ráfordítást pedig *„kárként a nyakába varrjuk”* az Indítványozónak. (Nem az a jogi megoldás, hogy a nemzetközi normáknak megfelelő módon a hazai hatóságok orvosolják a CITES igazoláson az elírást. Az sem megoldás, ha a szerződést érvénytelennek minősítik és az eredeti állapotot helyreállítva a madarak visszakerülnek az eredeti tulajdonoshoz, a vételár pedig a vevőhöz.)

Különösebb jogi szaktudás nélkül is könnyen belátható, hogy **a másodfokú bíróság határozata jogi abszurditás és súlyos méltánytalanság** egyben, úgy az Indítványozóval, mint megbízóival, a reménybeli tulajdonosokkal szemben. Emellett lényegében azt a képtelen következtetést is magában rejt, hogy ma Magyarországon lehetséges olyan büntetőeljárás lefolytatni, amelyben nincs vádlott, nincs bűncselekmény (hiszen az *„csak kisegítő szabálynak fogható fel”*), viszont van olyan *„egyéb érdekelt”* személy, akinek tízmilliós nagyságrendben forog kockán elkobzandó vagyona. **Az elkobzásra pedig sor kerülhet úgy, hogy az érintett „egyéb érdekelt” TUDOMÁST SEM SZEREZ az ügyészség vele**

szembeni érveiről (az ügy jogerős lezárását követően sem), **nem kap lehetőséget az ügy tárgyalásán való részvételre, nem értesül** arról, hogy a jogerős döntést hozó bíróság tárgyalás helyett **tanácsülésen kíván dönteni, nem kap lehetőséget érveinek írásba foglalására, bírósággal való közlésére sem.**

Ez a justizmord csak úgy fordulhat elő, hogy az ilyen döntést meghozó bíróság alaptörvényellenesen hoz döntést.

A jelen alkotmányjogi panaszunkban hivatkozott alaptörvényi hely egyrészt a **XXVIII. cikk (1), másrészt a (7) bekezdése.**

Határozott álláspontunk szerint **sérül a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapvető joga** annak, aki semmilyen formában **nem értesül** az ügyében hozott tízmilliós nagyságrendű anyagi következményekkel járó döntés ügyében

- 1./ az ellenérdekű fél (itt az ügyészség) **vele szemben felhozott érveiről,**
- 2./ **nem kap lehetőséget érvei kifejtésére** (nem is tud a tárgyalás, illetve tanácsülés időpontjáról),
- 3./ **nem áll módjában** a tervezett tanácsülés helyett **tárgyalás tartását kérni** érvei kifejtéséhez, esetleges bizonyítékai bemutatásához,
- 4./ **nem szerez tudomást arról, hogy** az ellenérdekű fél (itt az ügyészség) az általa ismert tartalomhoz: **fellebbezési indítványhoz képest attól gyökeresen eltérő, új alapokra helyezett, hatályon kívül helyezés helyett érdemi döntést célzó indítvánnyal élt.**

Nemcsak a „tisztességes”, hanem egyáltalán az „eljáráshoz” fűződő jogát veszti el az, akinek ügyében a bíróság a **megkérdezése, véleménye meghallgatása, részvétele nélkül dönt!**

Határozott álláspontunk szerint **sérül a jogorvoslathoz fűződő alapvető joga** annak, aki **nem kap lehetőséget** a perben arra, hogy

- 1./ megismerje az **ellenérdekű fél** (itt az ügyészség) **fellebbezésének** tényleges és teljes tartalmát,
- 2./ **reagáljon** az ellenérdekű fél (itt az ügyészség) **fellebbezési indítványára,**
- 3./ **a jogorvoslati eljárásban való részvételre** (sem személyesen, sem képviselő útján, vagy írásban),
- 4./ az elsőfokú bíróság által javára meghozott döntést egészében megváltoztató másodfokú döntéssel szemben **további jogorvoslattal éljen** (esetünkben 2016. november 2-án értesült az Indítványozó arról, hogy a részvétele, tájékoztatása nélkül folyó másodfokú eljárásban már 2016. október 14-én a másodfokú határozat jogerős és végrehajtható).

A **tisztességes bírósági eljárás egyik garanciája a Be. 356. §-a,** amely szerint a fellebbezéssel érintettek a **fellebbezésre észrevételt tehetnek.** Ez a garanciális szabály hivatott egyrészt **biztosítani az érintettek jogainak védelmét,** másrészt azt garantálja, hogy az eljáró **bíróságok teljes képet kaphassanak az előttük lévő ügy részleteiről,** annak minden aspektusáról, a felek pontos, hiteles álláspontjáról. Ezen jogállami garanciák **elemi**

előfeltétele a tudomásszerzés. Enélkül nem várható el, hogy a per résztvevői hatékonyan, érdemben védekezhessenek, ugyanakkor az sem várható el, hogy az eljáró bíróság „megsejtse”, kitalálja a felek álláspontját és precízen, pontosan „el tudja képzelni”, hogy a feleknek mi lett volna az álláspontja azokkal az érvekkel szemben, amelyeket meg sem ismerhetett.

A védelemhez való jog hatékony gyakorlását hivatott biztosítani **a fegyverek egyenlőségének elve**, amely többek között azt is megköveteli, hogy **a felek azonos mértékben ismerhessék meg az eljárás során releváns valamennyi irat pontos tartalmát**, valamint, hogy arra a jogi lehetőségek szabta keretek között reagálhasson, adott esetben például **kérhesse tárgyalás tartását**. A tisztességes bírósági eljárás követelménye magában foglalja az in dubio pro reo elvet is, amely elvnek leglényegesebb garanciája nyilvánul meg abban, hogy az eljáró bíróság **a bizonyítékokat közvetlenül értékeli, és indoklásában számot ad az egyes bizonyítékokra vonatkozó megállapításokról**. (Éppen a jelen ügy elsőfokú eljárása példázza pregnánsan azt, hogy amennyiben a bíróság rutinszerűen jár el, nem mélyed el az ügy részleteiben, nem ismeri meg a felek érveit és előadását, akkor kellő információ, megfelelő tudásanyag, a tényállás pontos ismerete nélkül nem kellően átgondolt döntést hozhat: az elsőfokú bíróság előbb tárgyalás tartása nélkül, rutinszerűen adott helyt az ügyészség elkobzást célzó indítványának, majd a tárgyalás megtartása iránti kérelem teljesítését követően, több tárgyalási napot igénylő, részletes bizonyítást követően fogadta el az Indítványozó álláspontját.) Álláspontunk szerint **alkotmányellenes** az a megközelítés, hogy ezek a garanciális jogok **csak az elsőfokú, nem jogerős döntéssel végződő eljárásban** érvényesülnek. Sokkal **fontosabb, hogy ezek a garanciák az alkotmányos eljárást a végső, jogerős döntés meghozatala során is biztosítsák!**

A tisztességes eljárás követelményének az felelt volna meg, ha legalább a fellebbezés megváltoztatásának tényéről tájékoztatták volna az egyéb érdekeltet, hogy azok a kérelem teljes tartalmát illetően tájékozódhassanak, és gyakorolhassák az őket megillető eljárási jogokat (nyilatkozattétellel, fellebbezési ellenkérelemmel, tárgyalás tartásának indítványozásával, észrevétellel a tanács összetételére vonatkozóan stb.). **A tájékoztatás elmaradásával azonban az eljáró fórum a fellebbezéssel érintett személyeket tévedésben tartotta, akik erre tekintettel a fellebbezés eredeti tartalmának és nem a valóságban érvényesített fellebbezés tartalmának megfelelően várták a másodfokú eljárás lefolytatását.**

Az Alkotmánybíróság gyakorlatának megfelelően ez **súlyosan sérti a független és pártatlan bíráskodás követelményét** a másodfokú bíróság eljárása **önmagában** már annak tekintetében is, hogy az Indítványozó **csak utólag ismerhette meg az eljáró tanács összetételét**, így nem nyílik lehetőség az esetleges kizárási indítványok előterjesztésére sem.

Az Alaptörvény szerint **mindenkinek joga van a jogorvoslathoz**. Az ügyész ezen joggal élt, amikor az elsőfokú határozat felülvizsgálatát kérte. A másodfokú bíróságnak azonban a fellebbezés elbírálása során tekintettel kell lennie a fellebbezéssel érintett **valamennyi személy** jogára és érdekére. Elfogadhatatlan az, hogy míg az egyik fél él ezzel a lehetőséggel,

addig a **másik fél előtt elzárja** a bíróság annak lehetőségét, hogy arra – jogorvoslat keretében – a másik fél reagáljon.

Az Indítványozó első fokon kérte, hogy ügyében tárgyalást tartsanak. Az **első fokon lezajlott részletes és terjedelmes bizonyítás visszaigazolta kérésének indokoltságát**. Miután az ügyészség eredeti fellebbezése **nem indítványozott egyebet, mint ennek a vitának az ismételt lefolytatását az elsőfokú bíróság előtt, így semmi nem indokolta, hogy az Indítványozó a vita érdemére vonatkozó érveit felsorakoztassa**, azokat szembeállítsa az ügyészség érveivel, amit azért sem tehetett meg, mert az ügyészség érveit nemcsak akkor nem ismerte, hanem az **ügyész érvei azóta is „rejtve” maradtak** előtte, azok tartalmát ma sem ismerjük.

A perben folyó **másodfokú eljárás csak formailag nevezhető bírósági eljárásnak**, hiszen az Indítványozó eljárási jogai teljes mértékben az **elsőfokú tárgyalás során megtett észrevételekre korlátozódtak**. Ez azért különösen szembeötlő probléma a jelen ügyben, mert a másodfokú bíróság nemcsak az eljárás menetében járt el teljesen formálisan (a határozat négy rövid mondatára korlátozott okfejtésével), hanem **semmilyen, az Indítványozó által az elsőfokú eljárásban részletesen kifejtett érvelésre nem reflektált**. Egyetlen **jogilag értékelhető érv sem** olvasható a másodfokú határozatban a **CITES igazolás 20-as kitöltetlen rubrikájával** kapcsolatosan azzal összefüggésben, hogy ez a tény az Indítványozót jogszerű birtokossá minősítette. Nincs jogi érv a Tanács 338/97/EK rendelet 7. cikkével kapcsolatban arról, hogy a kérdéses madarakat a „B” melléklet rendelkezéseinek megfelelően és a **szállítással érintett tagállam hazai joga szerint kellett volna minősíteni a tulajdonátruházási korlátozások** tekintetében. Ugyancsak nem olvasható semmilyen jogi érv a Bizottság 865/2006/EK rendelet 15. cikkének rendelkezéseivel kapcsolatban arról, hogy az **elírások** a CITES igazoláson a felek bizonyított akaratának és méltányos érdekeinek megfelelően utóbb – elkobzás nélkül – **orvosolhatóak**. Semmiféle indokolást nem tartalmaz arról a másodfokú határozat, hogy az érvénytelennek tekintett adásvételi szerződés esetében mi az indoka annak, hogy az **érvénytelenség jogkövetkezményei helyett** a vevőre és megbízójára (az Indítványozóra) nézve nyilvánvalóan **súlyosan méltánytalan elkobzás** alkalmazásának mi a jogszerű indoka.

Esetünkben azért van annak komoly jelentősége, hogy a másodfokú ítélet sommás indokolása **ezekre a kérdésekre nem tért ki**, mert ezeket a kérdéseket (mint fentebb erre már hivatkoztunk) **az elsőfokú bíróság sem tárgyalta**, tekintettel arra, hogy más alapon hozott döntést a kérdésben. **Az elsőfokú bíróságnak tehát volt indoka arra, hogy ezeket a kérdéseket részleteiben ne tárgyalja, de a másodfokú bíróságnak nem!** Ahhoz, hogy ezeket az érdemi jogkérdéseket jogszerűen megvitathassák a felek egy alkotmányos keretek között folytatott jogvitában, ahhoz az kellett volna, hogy **vagy új eljárásra kötelezik az elsőfokú bíróságot** (az ügyész eredeti, az Indítványozó által ismert fellebbezési indítványának megfelelően), **vagy a másodfokú bíróság érdemi tárgyalást tart** ezekről a kérdésekről, mégpedig az Indítványozó bevonásával, részvételével. Ehelyett sem tárgyalás, sem vita nem volt ezekkel a fontos jogkérdésekkel kapcsolatban, ráadásul ezekre ki sem tér jogerős határozatában a másodfokú bíróság.

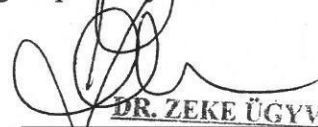
Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amelynek egyes részterületei az eljárási szabályokban realizálódnak. Az Indítványozót megillető eljárási jogok korlátozására jelen esetben alkotmányosan elfogadható indok nélkül került sor. A fellebbezés ilyen módon történő megváltoztatása az eljárásban **érintett állampolgárokat (az Indítványozó és a tulajdonos) kirekesztette** az eljárásból, így a másodfokú eljárás lefolytatására kizárólag a közvádoló álláspontjára tekintettel, az **egyéb érdekeltek érdemi álláspontját és eljárási jogait figyelmen kívül hagyva került sor.**

A jogorvoslathoz fűződő alapjog sérelméhez kapcsolódik az is, hogy a másodfokú eljárás sajátosságaira tekintettel **az eljárásban részt sem vevő reménybeli tulajdonosok esetében eleve kizárt a joga annak, hogy vitassák az általuk venni kívánt és milliós nagyságrendben ki is fizetett madarak tulajdonjogát.** Az Indítványozó számára pedig „egyéb érdekeltként” **nem adott a felülvizsgálati indítvány lehetősége sem,** hiszen az őt csak abban az esetben illethetné meg a rendkívüli perorvoslat lehetősége, ha terheltként vett volna részt az eljárásban. Ebből az következik, hogy úgy az Indítványozó, mint a reménybeli tulajdonosok számára **lezárult mindenféle hazai jogorvoslati fórum,** az pedig teljesen méltánytalan, hogy ilyen jellegű jogsérelem esetén **egyedül a nemzetközi jogi fórumokhoz lehessen fordulni** (a tisztességes bírósági eljáráshoz és a jogorvoslathoz fűződő alapjogok sérelme okán, a reménybeli tulajdonosok esetében pedig a tulajdonhoz fűződő jogsérelem miatt).

Álláspontunk szerint az Alkotmánybíróságnak a jelen alkotmányjogi panasz elbírálása során lehetősége van az alkotmányellenes eseti döntés megsemmisítésével a jelen jogi probléma megoldását alkotmányos keretek közé terelni. Ennek reményében fordulunk Tisztelettel az Alkotmánybírósághoz!

Kelt: Debrecen, 2016. december 19.

Tisztelettel, az Indítványozó Bóta Béla meghatalmazott jogi képviselőjeként:

DR. ZEKE ÜGYVÉDIRODA
